

Paldam um føroysku kreppuna:

Má ikki sleppa at endurtaka seg

-Tað, sum er mest týðandi, er, at framtíðar politikkurin verður lagdur soleiðis til rættis, at ein ikki endar í líknandi kreppum. Føroyar mugu tí læra at stýra sær betri. Ógvuliga avgerandi er at umhugsa fiskivinnupolitikkin væl og virðiliga. Neyðugt verður at fremja ætlaðu kommunusamanleggingina skulu danskir politikarar fáa ein positiva hugburð mótvegis Føroyum og føroyingum í framtíðini og møguliga umhugsa at lætta um skuldartrýstið so ella so sigur Martin Paldam, búskaparfrøðingur

Má ikki sleppa at endurtaka seg

Hvat skal gerast fyri at Føroyar sleppa úr kreppuni?

-Tað, sum er mest týðandi er, at framtíðar politikkurin verður lagdur soleiðis til rættis, at ein ikki endar í líknandi kreppum. Tað er heilt rætt, at Føroyar stýra sær sjálvum, men so kann ein ikki aftaná, eftir at ein sjálvur hevur stýrt, koma og siga, at allir aðrir hava skyldina, tí tað er greitt, at Føroyar hava sjálvur stýrt. Og tað merkir, at Føroyar mugu læra at stýra sær sjálvum betri í framtíðini, soleiðis at henda støðan ikki endurtekur seg.

New Foundland

Martin Paldam tekur í hesum sambandi fram dømið við New Foundland, sum hevur verið ein stór fiskivinnutjóð. Landið hevur nú sína 3. stóru fiskivinnukreppu. Hvørt 20. ár kemur ein risastór fiskivinnukreppa. Tað hevði verið óhugnaligt, um føroyingar aftur fóru at upp-liva júst tí somu kreppuna sum nú. Fyri meg er tað altavgerandi, at tað verður ríkin ein politikkur, sum ger, at støðan ikki endurtekur seg.

Martin Paldam vísir á, at Føroyar eru als einki eindømi fyri slíkar kreppur. Óll londini hava liðið nógv undir kreppum. Men tað er sera sera sjáldsamt, at eitt land hevur bæði ein skuldararkreppu og eina fiskivinnukreppu um somu tíð.

Martin Paldam: -Fyri tað fyrsta mugu føroyingar finna út at av minka talið á kommunum og fyri tað næsta má ein fiskivinnuvinnupolitikkur skipast. Mynd kalmar

-Og hvat skal so gerast fyri at hetta ikki skal endurtaka seg?

-At politikkurin verður lagdur um. Tað er sera avgerandi, at ein fær gjøgnumhugsað og skipað ein skilagóðan fiskivinnupolitikk. Haraftat at vera sera varin við at læna ov nógv.

Tað, sum fyri meg er so áhugavert og marghátligt í øllum hesum er, at her hava vit eitt land, sum í 30 ár megna at stýra sær sjálvum heilt væl, mer so hendir bráðliga nakað, sum ger, at ein koyrir fullkomiliga út av tangentinum. Eg havi spurt øll eg kenni í Føroyum um hvat hendi og onnur við. Eingin hevur kunnað givið mær eitt nógv fullgigið svar. So eg má siga tað burt út: eg skilji tað ikki.

-Heldur tú okkara politikarar hava skyldina?

-Teir hava verið valdir av fólkinum. Tí hava ikki havt nakað diktatur. Tí hava eina fría pressu og demokrati.

Sjálvandi kann ein siga, at politikararnir hava skyldina, men ein kann grundleggjandi siga, at hetta hevur verið ein politikkur, sum hevur verið ríkin í semju - av politikarum og

heldur ikki, at danska fólkatíngið fer at ganga við til eina slíka loysn - tað er, at tað vildi verið ræðuligt, um søgan eftirtók seg. Á ein ella annan hátt haldi eg stjórnin og danskir politikarar vilja hava eina vissu fyri, at nú hevur ein veruliga framt nakrar grundleggjandi broytingar í fiskivinnupolitikkinum og lagt búskaparpolitikkin í meira tryggjar karmar.

Sjálvur haldi eg, at ein orsök til, at tikin eru so nógv stór lán í eitt infrastruktur, skyldast kommunuskipanini í Føroyum. Tað er greitt, at tað er ein sera torfør uppgáva at skula leggja tær umleið 50 kommunurnar saman til einar 6-7, sum rætta talið átti at verið. Eg vil halda, at danska fólkatíngið hevði tikið tað sum nakað sera positivt, um føroyskir politikarar tóku seg um reiggj og:

Danir havt tiltrúgv til føroyingar

-Men heldur tú, at danska stjórnin hevur blandað seg ov lítið?

-Var eg føroyingur, so hevði eg verið sera varin við at siga, at orsøkin til kreppuna er tann, at tað hevur ikki eydnast donum at stýra føroyingum. Tað er ikki eitt ábyrdarfullt modell millum tvey fólk, sum áttu at havt eitt gott samband hvørt við annað.

-Tú hevur nevnt, at ein loysn á kreppuni er at skipa blokkstuðulin øðrvísi?

-Eg havi sagt, at skal ein loysn gerast, so má hon vera andstendig móti báðum pørtum. Og kann ein so framskunda nakað av blokkstuðulin og siga, at føroyingar nú finga helvtina av framtíðar blokkstuðulinum, og at blokkurin síðani verður minni og niður í helvt í framtíðini, so kundi ein verið sloppin úr skuldini. Tað ljóðar so eisini, at fiskurin er við at koma fyri seg aftur. Men tað einasta, sum ger meg eitt sindur hugstoyttan - og tí trúgvi eg

Hetta eru líkasum tey bæði stóru tingini. Tað hevði so eisini gagnað føroyingum upp á longri sikt, tí tá høvdu danskir politikarar havt eitt betri grundarlag at tikið støðu út frá, um teir skulu lætta um skuldarbyrðu føroyinga so ella so.

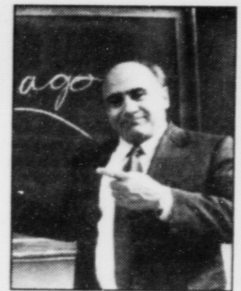
1. Framdu eina kommunusamanlegging.

2. Settu sær fyri at gera ein nýggjan fiskivinnupolitikk.

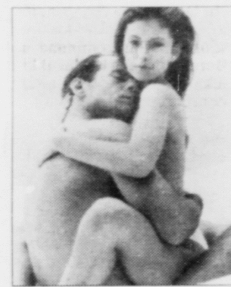
Loyniliga vápníð

Ein av komandi filmunum í Havnar Bio hoyrir til teir meira skemtiligu. Tað er filmurin »Bill Rago«, har kendi amerikanski sjónleikarin Danny Devito hevur høvuðsleiklutin. Devito er millum annað kendur frá kendum mafíafilum. Devito spælir maðurin Bill Rago, sum skuldi havt allar møguleikar at fóta sær í lívinum. Hann er av góðari ætt, hevur góða útbúgving, men hann dugir ikki saman við øðrum fólki og hann verður uppsagdur á mongum arbeidsplassum. Sum seinasta útveg søkir hann eitt starv, har hann skal taka sær av nøkrum ungum hermonnum. Hann skal læra teir um enskar bókmentir. Hesir ungu hermenn eru rættuliga ómøguligir, men Devito og ensku bókmentirnar saman við harðari hernaðarlígarí venjing hevur sera góða ávirkan á hesar hermenn. Teir gerast at enda loyniliga vápníð á herstöðini. Dansku bláðini hava givið filminum sera góð ummæli. Devito verður roknaður sum tann stutti maðurin við teimum stóru hugsanunum.

Á myrku nátt

Bólkaterapi, dráp, dráphóttanir og kynsligt vitloysi eru lutirir sum halda ræðufilminum »Á myrku nátt« saman. Aftaná at ein sjúklingur er deyður fyri egnari hond flýtur sálarlæknin dr. Bill Capa, (Bruce Willis) úr New York til Los Angeles. Men her verður hann fyrri hendingum, sum eru munandi meira óhugnaligar, enn tær hann flýggjaði undan. Vinur hansara sálarlæknin dr. Bob Moore verður hóttur eftir lívinum og hann ivast ikki í, at ein av hansara sjúklingum stendur aftanfyrri hóttanin. Dr. Bill Capa hittir eina gátufulla kvinnu, Rose. Hendan er sum ein dreymur fyri hann og hon nøktar alla hansara kynsligu tráan. Tá vinurin dr. Bob Moore verður dripin gerst loyndarfulla kvinnan enn meira loyndarfull og kanska vandamikil sum frálíður. Hyggið eftir í lýsing í blaðnum, nær filmurin verður sýndur.

Høgt at falla

Ein rættuligur action filmur verður sýndur í Havnar Bio í næstum. Ein maður, Ditch Brody, (Charlie Sheen), sum lærir fólk at loypa í fallskjól, verður blandaður uppí altjóða njónsing. Hetta heitir tá tann vakra og loyndarfulla Chris Morrow (Nastassja Kinski) biður hann um at læra seg at loypa í fallskjól. Fallskjólíð letur seg ikki upp, tá hon er loyin úr flogfarinum og hon doyir at fallinum. Felagið hjá Chris skuldetir hann órættvíst fyri at hava ábyrgd fyri deyða hennara. Hann verður ákærður fyri at hava borið seg skeivt at, og fallskjólsmiðstøðin hann ákærður fyri verður afturlatin.

Men Ditch er ikki nøkur bløka og hann vil ikki hava sitt navn dálkað. Hann fer at kanna málið og hann gerst ovfarin, tá hann finnur fram til, at kvinnan als ikki er deyð og at hon ómaná tað heila er njónsari hjá KGB.

Ditch, sum er ákærður, og Chris, hvør ætlan er um at miseydnast, fara at arbeiða saman fyri at vísa at Ditch er ósekur og eisini fyri at steðga einum ætlaðum gullráni.

Nú hendir nakað í filminum. Tey bæði stríðast við russisku mafíuna og tað gongur ikki fríðaliga fyri seg.

Charlie Sheen hevur leikt í mongum filmum m.a. Wall Street og Platoon. Nastassja Kinski er eisini ein sera kendur filmsleikari. Hon leikti millum annað høvuðsleiklutin í vakra filminum Tess. hon gjørdist kend sum heilt ung og er eitt av teimum heitastu növnunum innan filmist í dag. Í lýsing í blaðnum sær tú nær filmurin verður sýndur.

Brúðleyp

Leygardagin 18. mars kl. 16.00 giftast í Dómkirkjuni í Havn Lisa Allison Swearing, Iowa, USA, og Rógvi Andrias Fossádal, Stoffalág 43, Tórshavn.

Ópið hús í B36-húsinum eftir kl. 21.00.